

De Haarlemse hofjes zijn bekend in heel Nederland. Haarlem wordt ook wel de *Hofjesstad* genoemd. Het oudste nog bestaande hofje van Nederland uit 1395 staat in Haarlem.

Hofjes kun je verdelen in die welke in het verborgene staan (de oudste) en degenen die met hun zichtbaarheid de macht en rijkdom van de gever illustreren. Deze laatste categorie zijn de minder oude hofjes die stammen uit de tijd dat de kooplieden veel geld verdienden. Denk maar de periode van de *Gouden 17de Eeuw* en ook daarna.

Het *Hofje van Staats* is hier een

voorbeeld van. Niet meer verborgen en direct aan de straat wordt hier de rijkdom van de gever getoond met een monumentaal gebouw voorzien van allerlei dure versieringen.

Het grote huis heeft links en rechts een zijvleugel. In de rechtere vleugel is de toegangsdeur naar de verstilde binnenplaats. Daar moet je beslist even gaan kijken om de sfeer te proeven. Voordat je echter naar binnengaat let dan even op het stenen reliëf boven de deur. Deze is naar een ontwerp van Frans Decker gehakt door de Haarlemse beeldhouwer Gerrit van Heerstal. Hij is in Haarlem bekend door zijn beeld van Laurens Janszoon Coster dat in de voormalige Stadskruidentuin bij het Prinsenhof achter het stadhuis staat. Het is een van de oudste standbeelden van Nederland.

Het reliëf boven de toegangsdeur kun je zien als dat van de goedheid en vrijgevigheid van de stichter van het Hofje Ijsbrand Staats, maar ook als dat van de ouderdom. Attributen zoals het tijdglas wijzen daarop. Opvallend is ook de hoorn van overvloed bij de voeten van de weldoener. Ook de pelikaan die in haar borst pikt om haar jongen te voeden is een verwijzing naar zelfopoffering. In 2023 is het reliëf zorgvuldig schoongemaakt waardoor details beter zichtbaar zijn. Kijk maar eens naar de nog vuile reliëfs hierboven en die welke rechts is afgebeeld.

In de linkervleugel naast het hoofdgebouw is eveneens een reliëf van Van Heerstal aangebracht. De kindertjes rondom de vrouwfiguur symboliseren de jeugd. De engeltjes dragen het portret van de weldoener: Ijsbrand Staats. Die zichzelf hiermee wel echt in de kijker zet. Hij vond dat hij gezien mocht worden. Ten overvloede wijst de godin van de Liefde zelfs nog naar zijn portret. Ook dit reliëf is in 2023 door Bam Bam Restauratie Steenhouwers door middel van infrarood licht schoongemaakt en kan er zo weer jaren tegen.

Bron: Wikipedia (CC-BY-SA Licentie)
Noord Hollands Archief